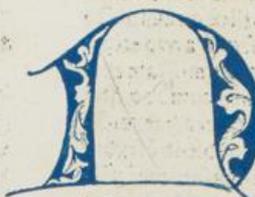

Incipiunt capitula libri octau.

De questione naturalis theologie cum phisologia excellētioris scie discutēda. .i.
De duobus phisologoz phoz generibus. .ij.
id ē italico et ionico eozqz auctoribus. .ij.
De socratica disciplina. .iij.
De p̄cipuo inter discipulos socratis platone qui omnem phisologam triplīci partitione distinxit. .iiij.
Ad de theologia cum platonicis potissimuz disputandū sit quoz opinioni oim phozum postponenda sint dogmata. .v.
De platonicoz sensu i ea parte phisosophie que phisica nominatur. .vi.
Quanto excellentiores ceteris in logica. id ē rōnali phia platonicī sint habēdi. .viij.
Ad etiā in morali phia platonicī obmeāt p̄ncipatum. .viij.
De ea phia que ad veritatem fidei cristiane p̄cipius accessit. .ix.
Que sit inter phisosophicas artes religiohi excellentia christiani. .x.
Vnde plato illā intelligēciā potuerit acq̄rere qua xp̄iane scie p̄m̄quāt. .xi.
Ad etiā platonicī licz de vno vero deo bene senserit multis tñ dijs sac̄ faciēda cēsueit. .xij.
De sentētia platonis qua diffiniuit deos nō esse nisi bonos amicosqz virtutum. .xiiij.
De opinione eoz qui rōnales animas triuz generū esse dixerūt. id est in dijs celestibus i demonibz aeris et i homibz terrenis. .xiiij.
Ad neqz p̄pter aerea corpa neqz p̄pter supiora habitacula demōes homibz ancillūt. .xv.
Quid de moribus demonum apuleius platonicus senserit. .xvi.
An dignū sit eos spūs ab hoie coli a quoz vicijs etiā oporteat liberari. .xviij.
Qual sit religio in qua docet qz homines vt commendentur dijs bonis. demonibus debeat vt aduocatis. .xviij.
De impietate artis magice que patricinio nititur spiritū malignoz. .xix.
An credendū sit qz dii boni libentius demonibus qz hominibus misceant. .xx.
An demonibus nuncijs et interpretibz dij vtātur falliqz ab eis aut ignozēt a velint. .xxi.
De abiciēdo cultu demonū et apuleiū. .xxij.
Quid hermes termegistrus de ydolatria scripsit et vnde scit potuerit sup̄stitiones egip̄tias auferendas. .xxiiij.
Quo hermes pentū suoz sit ofessus errorem quem tñ do'uerit destruendum. .xxiiij.
De dijs que sanctis angelis et hominibus p̄nt esse communiā. .xxv.
Ad omnis religio paganoz circa homines

mortuos fuerit impleta. .xxvi.
De modo honoris quem christiani martiribus impendunt. .xxviij.

Capitulū p̄mū.
Vnc interiorē nob op̄ est animo mltō q̄ erat i supioz solutōe q̄stionū et explicatōe librozum.
De theologia q̄ppe quā naturalē vocāt non cuis quibuscūbet hominibus

nō cōfabulosa est vel ciuili hoc est vel vrbana vel theatrica. quarū altera iactat de eoz crimina. altera indicat deoz desideria criminosa. ac p̄ hoc malignoz potius demōnū q̄ deoz. sed cum phisosophis est habenda collatio. quoz ip̄m nomen filatime interpretemur amorem sapientie p̄stetur. Porro si sapientia deus est p̄ quem sc̄a sūt omnia sicut diuina auctoritas veritasqz mōstrauit verus phus est amato: dei. Sed qz res ipsa cuius hoc nomē est non ē in omnibus qui s̄ nomen gloriāntur. neqz cōtinuo vere sapientie sunt amatores quicūqz appellātur ph̄i profecto ex omnibus quoz sentētiā literis nosse potuimus eligendi sūt. cum quibz non indigne questio ista tractet. Neqz cōm s̄ ope omnes omniū phoz vanas opiniones refutare suscepi. sed eas tñ que ad theologia p̄tinet. quo verbo greco significari intelligimz de diuinitate rationem siue p̄mōnez. nec eas omniū sed eoz tantū qui cum esse diuinitatem et humana curare p̄sentiat. nō tñ sufficē vnus inē mutabilis dei cultum ad vitā adipsicendā etiā post mortem beatā. sed mltos ab illo sane vno aditos atqz institutos ob eā causā colendos putāt. Dñiam etiā varrōis opinionē veritatis p̄p̄nquitate trāscendūt. Si q̄dem ille totā theologia naturalem vsqz ad mundū istum visibilem vel animā eius extendere potuit. isti vero supra omnē anime naturā d̄stentur deū. qui non solū mundum visibilem qui sepe celi et terre noie nuncupatur sed etiā omnē omnino aiaz fecerit. et q̄ rōnalem et intellectuāle cuius generis anima humana est p̄cipione sui lumis incommutabilis et incorporei beatā facit. Nos phisosophos platonicos appellatos a platone doctore vobulo dituato nullus qui hec vltenu it̄ audiuit ignorat.

Capitulū ij.
De hoc igit platone q̄ necessaria p̄se ti q̄stioni exstimo breuiter attingā. prius illos commemorās qui eum in eodem genere literarum tēpe p̄cesserunt. Quantū em̄ attingz ad literas greecas que lingua in ceteras gentium clarioz habet duo

7
phoz gerera tradunt: vnum ptalicuz ex ea
pre italie que quondā magna grecia nuncu
pata est. alteruz iomicum in eis terris vbi et
nūc grecia noiata est. Italicū genus aucto
rem habuit pithagoram famiū a quo etiam
ferunt ipm phie nomen exortum. Nam cum
ante a sapientes appellarent. qui modo qdā
alijs p̄stare videbant. iste interrogatus qd
p̄fiteretur. phm se esse respondit. id ē studio
sum vel amatozē sapientie. qm̄ sapientē p̄fi
teri arrogantissimū videbatur. Ionici vero
generis princeps fuit thales milesius vn⁹ il
loz septez qui sunt appellati sapientes. sed illi
sex vite genere distinguebant ex q̄bus am
p̄ceptis ad bñ viuendū accomodatis. Iste
aūc thales ut successores etiā p̄pagaret rez
naturā seruat. suasq; disputat oēs literis
mandans enituit maximeq; admirabilis ex
titit q̄ astrologie numeris comp̄hens. defe
ctus solis ⁊ lune etiā p̄dicere potuit. A quaz
tñ putauit rerum esse p̄ncipiū ⁊ hinc omnia
elementa mūdi ipm̄q; mundū ⁊ q̄ in eo gignūt
existere. Nichil aūc huic opi. qd̄ mundo cōfi
derato tam mirabile aspiciunt. ex diuina mē
te p̄posuit. Huic successit anaximander eius
auditor. mutauitq; de rerū natura opimōz
Non em̄ ex vna re sicut thales ex humore. s;̄
ex suis p̄rijs p̄ncipijs quasq; res nasci pu
tauit. Que rerū p̄ncipia singulariū esse credi
dit infinita. ⁊ innumerabiles mūdos gignē.
⁊ q̄cunq; in eis oriuntur. eosq; mundos mo
do dissolui. modo iterum gigni existimauit
quāt a quisq; etate sua manē potuit. nec ip̄e
aliqd̄ diuine menti in hīs rerum opibus tri
buens. Iste anaximenes discipulū ⁊ successo
rem reliquit qui omnes rerū causas aeri de
dit infinito nec deos negauit aut tacuit. nō
tñ ab ip̄is aerez factum s;̄ ip̄os ex aere ortos
credidit. Anaxagoras vero eius auditor. ha
rum rerum oīm quas videmus effectozē diui
num aīm sensit. ⁊ dixit ex infinita materia. q̄
ostar; similib; in se p̄ticul rez oīm. q̄b; suis
⁊ p̄rijs singula fierent. sed animo faciēte di
uino. Diogenes quoq; anaximenes alter au
ditor aere q̄dem dixit rerum esse materiā de
qua omnia fierēt. sed eū esse compotē diuine
ratōis sine qua nichil ex eo fieri posset. Ana
xagore successit auditor eius archelaus. ec̄
ip̄e de p̄ticulis inter se similib; q̄bus singula
queq; fierent ita putauit constare omnia ut
in esse etiā mentē diceret que corpa eterna.
Id est illas p̄ticulas oīūgeudo ⁊ dissipando
ageret omnia. Socrates huius discipul⁹ fu
isse p̄hibetur magister platonis p̄pter quem
breuiter cuncta ista recolui.

Capitulum tertium.

Socrates ergo p̄mus vniūfaz phiaz
ad corrigēdos oponendosq; mores
flexisse memorat. cum aū illum omnes
magis phificis. id ē naturalib; rebus p̄scru
randis opam maximā impenderit. Nō mihi
aūc videt posse ad liq̄dum colligi. vt rez soē
tes ut hec faceret tedio rerum obscurarū et
incertarum ad aliquid apertum ⁊ certuz re
piendum animū intenderit. qd̄ esset beate vi
te necessariū p̄pter quā vitam oīm phozuz
inuiuilasse ac laborasse videt idustria. an ve
ro sicut de illo quidā beniuolērius suspicanē
nolebat immundosterrēnis cupiditatibus
anios se extendē in diuina ⁊ conari. qm̄ quidē
ab eis causas rez videbat inquiri. q̄s p̄mas
atq; sūmas non nisi in vniū veri ac sūmi dei
voluntate esse credebatur vnde non eas puta
bat nisi mūda ⁊ pura mente posse comp̄hēdi
⁊ id eo purgāde bonis moribus vite cēsebat
instādum. ut dep̄mentib; libidimibus exone
ratus anim⁹. naturali vigore in eterna se ex
tolleret. naturāq; incorporei ⁊ incommutabil
luminis vbi cause omnium fact. az naturaz
stabiliter viuunt intelligentie puritate con
spiceret. Constat cum tñ imperitorū stulticia
scire aliqd̄ se opimatiū etiā in ip̄is moralibus
q̄stionibus quo torū animū intendisse vide
batur vel ofessa ignorātia sua. vel dissimula
ta scientia lepore mirabili differēdi ⁊ acutif
fima vrbānitate agitalse atq; versalisse. Vnō
⁊ ocitatis inimicitijs calumniōsa crimiatōe
dānatus. morte multatus ē. S;̄ eū postea
illa ip̄a que p̄blice dānauerat att benienfuz
ciuitas publice luxit in duos accensatores. q̄
vsq; adeo populi indignatōe ouersa ut vn⁹
eoz opp̄ssus vi multitudinis interiret. exilio
aūc volūt ario atq; p̄petuo alter penā silem
euaderet. Tā p̄clara igit vite mortisq; fama
socratis. reliquit pluri mos sue phie sectato
res: quoz certatim studiū fuit in q̄stionū mo
raliū disceptatōe versari vbi agit de sūmo
bono sine quo fieri homo beatus nō potest:
q̄ in soētis disputaōibus dum omnia mouet
asserit destruit: qm̄ nō euident apparuit. qd̄
cuiq; placuit. inde sumpserūt. ⁊ vbi cuiq; vi
sum est: ostiterunt sine boni. Finis autē ap
pellat: quo q̄sq; cum puenerit beatus ē. Sic
aūc diuersas inter se socratici de isto sine se
tentijs habuerūt: ut qd̄ vix credibile ē vn⁹
magistri potius se facere sectatores. quidā
sūmū bonū esse diceret voluptatē: sicut ari
stippus: qd̄ a virtutē sicut antistenes. Sic alij
atq; alij aliud atq; aliud opinati sūt. q̄s com
memorare lōgū ē. Capitulum iiii.
Ed inter discipulos socratis nō qd̄ ē
merito excellentissima glia claruit

qui omnino ceteros obscuraret: plato q̄ cum
 esset atheniensis honesto apud suos loco nat⁹
 et ingenio mirabili lōge suos obdiscipulos ante
 iret: parū tñ putās p̄ficiēde p̄bie sufficere
 seipm̄. ad soctīcā disciplinā q̄ lōge lateq; po
 tuūt pegrinatus ē: quāq; versum eum alicui⁹
 nobilitate scientie p̄cipiēde fama rapiebat.
 Itaq; in egipto didicit q̄cūq; magna illic
 hebāt atq; docebāt: et in d̄i eas italie ptes ve
 niens vbi p̄ictagozeoz fama celebrabāt. q̄c
 quid italice p̄bphilosophie tunc flozebat audī
 ris emmētioribus in ea doctozibus facillime
 comp̄hendit. Et q; magistrū socratē singla
 riter diligebat eum loquentē faciens. fere i
 om̄ibus smonibus suis etiā illa q̄ vel ab alijs
 didicerat. vel ip̄e quāta potuerat itelligen
 tia viderat: cum illius lepore. et moralib⁹ di
 spuatōibus tempauit. Itaq; cum studium
 sapientie in actōe et otēplatiōe versee. vñ
 vna ps eius actiua. altera cōtemplatiua dici
 pōt. Quarū actiua ad agendā vitā. i. ad mo
 res instituendos p̄met. otēplatiua autē
 ad aspiciēdas nature causas et sincerissimā
 veritatē: socrates in actiua excelluisse memo
 ratur. pitagoras vero magis otēplatiue q̄
 bus potuit itelligētie virib⁹ istitisse. Do
 inde plato vtrūq; iungendo p̄biam p̄fecisse
 laudatur quā in tres ptes distribuit: vnam
 moralem que maxime in actōe p̄satur. Alte
 rā naturalē q̄ otēplatiōi deputata ē. Ter
 ciam rationale qua vez distēminat a falso.
 Que licet verisq; id est actōi et otēplatiōi
 sit necessaria. maxime tñ otēplatiō p̄spectō
 nem sibi v̄dicat veritatis. Ideo hec tripti
 tionō est ot̄raria illi distēditiōi. q̄ itelligi
 tur om̄e studium sapientie in actōe et otēpla
 tiōe cōsistere. Quid autē in hjs vel de hjs fin
 gulis p̄tib⁹ plato senserit. id est vbi finem
 oim̄ actionū. vbi causam om̄iū naturarum.
 vbi lumē om̄iū rationū esse agnouerit vel
 crediderit disserendo explicare et lōgus esse
 arbitror: et temere affirmandum esse non ar
 bitror. Cum enim magistrī sui socratis quē
 facit in suis voluminibus disputātes notissī
 mū morem dissimulāde scientie vel opimōis
 sue seruare affectat. q; et illi ip̄e mos placuit
 factum est ut etiā ip̄ius platonis de reb⁹ ma
 gnis sententie nō facile perspicī possint. Ex
 hjs tñ que apud eum legūtur huc que dixit
 huc que ab alijs dicta narravit atq; d̄sc̄p̄sit.
 que sibi placita viderent q̄dam cōmemorari
 et opi huic inseri oportet; a nobis; vel vbi sus
 fragatur religioni vere quā fides nostra su
 scipit ac defēdit. vel vbi ei videt esse ot̄rari⁹
 quantū ad istum de vno deo et plurib⁹ p̄tinz
 q̄stionē. p̄pter vitā que post mortē futura ē

veraciter beatā. Fortassis em̄ q̄ platonē ce
 teris p̄bis gentium lōge recteq; platus acu
 tius atq; veracius it̄telligisse ac secuti esse
 fama celebriore laudatur aliquid tale d̄ deo
 sentiūt vt in illo inueniatur et causa subfiste
 di. et ratio itelligēdi. et o: do viuendi: quoz
 trium vnū ad naturalē. altez ad ratiōales.
 terciū ad moralem ptem itelligēte p̄mire.
 Si em̄ ita homo creatus est ut p̄ id qd̄ in eo
 p̄cellit attingat illud qd̄ cuncta p̄cellit. id ē
 vnū verum optimū deum sine quo nulla na
 tura subfistit. nulla doctrina it̄ruit. nulla
 expedit vsus: ip̄e q̄ratur vbi nob̄ securā sūt
 om̄ia. ip̄e cernatur vbi nobis certa sūt om̄ia
 ip̄e diligatur vbi nobis recta sūt om̄ia

Capitulum quintū
 Ergo plato huius dei imitatorē
 cognitorē. amatorē dixit esse sapi
 entem cuius p̄cipatōe sit beatus; quid op⁹
 est excutere ceteros. Nulli nobis q̄ istē pro
 pius accesserūt. Cedat eis igit̄ nō solū theo
 logia illa fabulosa deoz crimib⁹ oblectās
 animos impioz. Nec solū etiā illa ciuilib⁹ vbi
 impuri demones terrestrib⁹ gaudijs dedi
 tos p̄flos deoz nomie seducentē humanos
 errores tanquam suos diuinos honores ha
 bere voluerūt ad spectādōs suoz criminū
 ludos cultores suos tanquā ad suū cultū stu
 dijs immūdiſsimis excitātes et sibi delectābi
 liores ludos de ip̄is spectatozibus exhiben
 tes. vbi siqua velut honesta gerūtur in tem
 plis adiuncta sibi theatroz⁹ obscenitate tur
 patur. et q̄cunq; turpia gerūtur i theatris
 compata sibi temploz feditate laudatur. s; et
 ea que varro ex hjs sacris quasi ad celū et
 terram rerumq; mortalū semina et actibus
 interpretatus est: quia nec ipsa illis riti bus
 significatur. q̄ ip̄e inſinuare conatur. et ideo
 veritas conātem nō sequit̄: et si ip̄a esset. tamē
 anime rationali ea que infra illā nature ordie
 ostitura sunt p̄ deo suo colēda nō essent. Nec
 sibi p̄ferri debuit tanquā deos eas res q̄bus
 ip̄am p̄tulit verus deus et ea q̄ numa pompī
 lius reuera ad sacra eiusmodi p̄tinētia et secū
 sepeliēdo curauit abscondi et aratro eruta se
 natus iussit incendi. In eo ḡtie sunt etiā illa
 ut aliquid de numa mitius suspicemur q̄ ale
 xander macedo scripsit ad matrē eius sibi a
 magno antistite sacroz egiptioz quodam
 leone patēfacta. Vbi non picus. et faunus et
 eneas et romulus vel etiā hercules. et escola
 pius et liber semele nat⁹. et tindaride fratres
 et si quos alios ex mortalibus p̄dijs habent:
 sed ip̄i etiā maioz gentium dij quos cicero
 in fusculanis tacitis nomibus videt attige
 re. Jupiter. iuno. saturnus. vulcanus. velta

et alij plurimi quos varro conatur ad mundi
pres huc elemta trãfferre homines fuisse pro
dunt. Timens em̄ et ille quasi reuelata miste
ria petẽs amonet alexandrũ: ut cũ ea matri
oscripta infnuauerit. flãm̄is iubeat ocrema
ri. Non solũ ergo ista que due theologie fal
bulosa tenet et ciuilib. platonis phis cedat
qui verum deũ et rerum auctore et veritatis il
lustratore et beatitudinis largitore esse dix
erunt. Sed alij quoq; phis qui corporalia nature
principia corpi de bitis mentibus opiati sũt
cedat hĩs tantis tantis cognitiõibus viris.
Ve thales in humore. anaximenes i aere. sto
sci in igne. epicurus in atõm̄is. hoc e minuz
tissimis corpusculis. q̄ nec diuidi nec sentiri
q̄unt: et quecunq; alij quoq; enumeratõe im
morari non est necesse siue simplicia siue diu
ta corpora siue vita carentia siue viuẽtia. sed
tũ corpora causã principumq; reor esse dixerũt.
Nam qdã eorũ a rebus nõ viuus res viuas fi
eri posse crediderũt. sic epicurei. **Quidã** ho
a viuente quidẽ et viuẽtia et nõ viuẽtia sũt
tũ a corpe corporea. **Nam** stoici ignẽ id est
corpus vnũ ex hĩs q̄tuor el em̄tis quibus visi
bilis mundus hic or̄at: et viuẽte et sapiẽte
et ip̄ius mundi fabricatore atq; omniũ que in
eo sunt cumq; om̄ino ignẽ deũ esse putauerũt.
Alij et ceteri similes eorũ id solum cogitare po
tuerũt. qd̄ cum eis corda eorũ obstruãta car
nis sensibus fabulata sunt. **In** se q̄ppe hẽbãt
qd̄ non videbãt. et apud se imaginabant qd̄
foris viderãt etiã qm̄ non videbãt s; tãtũ mo
do cogitabãt. **Hoc** aut̄ in ospectu talis cogi
tatõis iam non est corpus s; similitudo cor
pis. **Illud** aut̄ vnde vidẽ i animo hec filitudo
do corporis nec corpus e nec similitudo corporis
et vnde vidẽ atq; vtz pulchra an deformis
sẽ iudicat. pfecto est melius q̄ ipã q̄ iudicat.
Nec mens hominis et rationalis anime natura
est q̄ vtiq; corpus non e. **Si** iam illa corporis si
militudo cũ in animo cogitãtis aspiciẽ atq;
iudicatur. nec ipã corpus e. **Nõ** est ergo ter
ra nec aqua nec aer nec ignis. q̄bus quatuor
corpibus q̄ dicũtur q̄tuor elemta. mũdũ cor
porum videmus esse opactũ. **Porro** si noster
animus corpus nõ e quõ deus creator animi
corpus est. **Cedat** ergo isti ut dictũ est plato
nicis. cedat et illi quos quidez puduit dicere
deum corpus esse verũtũ eiũdem nature cu
ius ille est animos nostros esse putauerũt. **Ita**
non eos mouit tãta mutabilitas anie quam
dei nature tribuere ne phas est. **Sed** dicũt.
Corpore mutat anime natura. nã p se ipãz is
commutabilis e. **Poterãt** isti dicere. **Corpore**
aliquo vulneratã caro. nam p se ipãz inuulne
rabilis e. **Proisus** qd̄ mutari nõ p̄. nulla re p̄.

ac p h̄ qd̄ corpe mutari p̄. aliqua re potest.
et ideo incommutabile recte dici non potest.

Capitulum sextũ

Uderunt ergo isti phis quos ceteris
non immerito fama atq; gloria pla
tos videmus nullũ corpus esse deũ. et ideo cũ
ta corpa trãscenderũt q̄rentes deum. **Vi**
derũt quicquid mutabile e non esse summũ
deum. et ideo animã om̄nẽ mutabilem q; om̄es
spũs trãscenderũt q̄rentes sũmum deũ. **De**
inde viderunt om̄nẽ specie in re quacũq; mu
tabili qua est q̄cquid illud est. quo q̄modo et
qualiscunq; natura e non esse posse nisi ab il
lo qui vere e. q; incommutabiliter e. ac p hoc
siue vniuersi mundi corpus figurat. q̄litate
ordiatumq; motũ et elemta disposita a celo
vsq; ad terram. et q̄cunq; corpa in eis sunt. si
ue om̄nẽ vitam. vel que nutrit et tenet. q̄lis
est in arboribus. vel que hoc habz et sentit.
q̄lis e in pecoribus. vel q̄ hoc habz et intelli
git. qualis est in hominibus. vel q̄ nutritorio
subsidio nõ indigz. sed tũ tenet. sentit intel
ligit. qualis est in angelis. nisi ab illo esse non
posse q̄ simpliciter e. **Quia** nõ aliud illi est esse.
aliud viuere quasi possit esse nõ viuens. **Nec**
aliud est illi viuere. aliud intelligere q̄si possit
viuere nõ intelligens. nec aliud illi est intel
ligere. aliud beatũ esse quasi possit intelligere
nõ beatus. sed qd̄ est illi viuere intelligere be
atum esse. hoc est illi esse. **Propter** hãc inco
mutabilitatẽ et simplicitatẽ intellexerũt euz
et omnia ista fecisse et ipã a nullo fieri potuisse
Cõsiderauerũt em̄ quicquid e. vel corpus esse
vel vitam. meliusq; aliquid vitam esse q̄z cor
pus. specie q; corpus esse sensibile. intelligibi
le vite. **Proinde** intelligibile specie. sensibili
p̄tulerunt. **Sensibilia** dicimus q̄ visu tactuq;
corporis sciri queunt. **Intelligibilia** q̄ con
spectu mentis intelligi. **Nulla** em̄ pulchritu
do corporis siue i statu corporis sicut e figu
ra. siue in motu sicut e cantilena. de qua non
animus iudicet. **Quod** pfecto nõ possz nisi
melior i illo essz hec species. sine tumore molis
sine strepitu vocis. sine spacio v̄l loci v̄l tem
poris. **Sibi** quoq; nisi mutabilis essz. nõ alius
alio melius de specie sensibili iudicatz. meli
geniosior q̄z tardior. melius pitior q̄z impe
ritior. melius exercitator q̄z minus exercita
tus. et id e ipẽ vnus cum proficit melius vtiq;
postea q̄z prius. **Quod** autẽ recipit magis a
minus sine dubitatione mutabile e. **Vnd** in
geniosior et docti et i hĩs exercitati homines faci
le collegunt nõ q̄ in eis. rebus primã spẽm
vbi mutabilis eõ diuincitur. **Cum** igit̄ i eorũ
cõspectu corpus et animus maius minusq; et
speciosa eẽnt. **Si** aut̄ om̄i specie carẽ possẽt

om̄ino nulla essent: viderūt esse aliq̄d vbi p̄
ma ess̄z et incommutabilis: et ideo nec opabilis:
atq; ibi esse rerum p̄ncipium rectissime credi
derūt qd̄ factū non ess̄z: et ex quo facta cūct̄a
essent. Ita qd̄ notū est dei manifestauit eis
ip̄e: cum ab eis inuisibilia ei⁹ p̄ ea q̄ facta sūt
intellecta aspecta sunt: sempiterna quoq; et
eius et diuinitas a quo etiā visibilia et tēpalia
cuncta creata sūt. Hec de illa p̄te quā phis̄i
cā id ē naturalē nuncupāt dicta sint

Capitulū .vij.
Quod aut̄ attinet ad doctrinā vbi p̄
sūt ps̄ altera que ab eis logica: i. rō-
nalis vocat̄. Ab h̄e ut hijs compandi videat̄
qui posuerūt iudiciū veritatis in sensibus
corp̄is eorumq; infidis et fallacibus regulis:
om̄ia que discuntur metiēda esse censuerunt
ut epicurei: et quicunq; alij tales: vt etiā ip̄i
stoici qui cum vehēter amauerit sollertiaz
disputādī quā dyalecticā nomināt a corp̄is
sensibus eam ducendā putarūt. Hinc assue-
rāt es animū ocipe notiones quas appellant
ennoeas eaz rerum sc̄z quas diffiniendo ex-
plicat̄. Hinc pp̄agari atq; oncti corā discē-
di docendiq; ratōz. Vbi ego multū mirari
soleo cum pulchros nō dicāt esse nisi sapien-
tes quibus sensibus corp̄is istā pulchritudi-
nē viderint: qualibus oculis carnis formā sa-
piētie deculq; aspexerint. Hii uero q̄s meti-
to ceteris anponimus discreuerūt ea q̄ mte
aspiciuntur ab hijs que sensibus attingūtur:
nec sensibus adimētes qd̄ possunt: nec eis dā-
tes vltra q̄ possunt. Lumen aut̄ mentiū esse
dixerunt ad discenda om̄ia eundē ip̄m deus
a q̄ facta sūt om̄ia.

Ca. viij.
Reliqua est ps̄ moralis quā greco vo-
cabulo dicūt ethicā: vbi q̄ritur d̄ sū-
mo bono: quo referētes om̄ia q̄ agi-
mus et qd̄ non p̄pter aliud sed p̄pter seip̄z ap-
petentes: id qd̄ adipiscētes nichil quo beati-
simus vlt̄erius req̄ramus. Ideo quippe et fi-
nis est dictus: qz p̄pter hunc cetera uolum⁹.
Ip̄m aut̄ nō nisi p̄pter ip̄m. Hoc ergo beati-
ficum bonū: alij a corp̄e alij ab animo: alij ab
vtrōq; homini esse dixerūt. Videbāt quippe
ip̄z hoīez ostare ex aīo et corp̄e: et ideo ab al-
terutris istoz duoz: aut ab vtrōq; bene sibi
esse posse credebāt finali quodā bono q̄ bea-
ti essent: quo cūct̄a q̄ agebant referret̄ atq;
id quo referendū esset nō vltra quereret̄. Vñ
illi qui dicunt̄ ad idisse terciū gen⁹ bonoz
qd̄ appellatur extrinsecus: sicuti ē honor glo-
ria pecunia: et si quid h̄mōi: nō sic addiderūt
ut finale esset: id ē p̄pter seip̄m appetendū: s̄z
p̄pter aliud bonū quo ess̄z hoc genus bonū
bonis: malū autē malis. Ita bonū hominū qui

vel animo vel corp̄e vel ab vtrōq; expetierit
nichil aliud q̄s ab homie expetendū esse pu-
tauerunt. Sed qui id appetuerūt a corp̄e a
parte homis deteriorē: qui vero ab aīo p̄te
meliorē. Qui aut̄ ab vtrōq; a toto homie:
siue ergo a parte qualibz: siue a toto hoīe:
nō nisi ab homie. Nec iste differentie qm̄ tres
sunt: ideo tres sed multas diffēiones phoz
sectasq; fecerunt. Quia et de bono corp̄is
et de bono animi et de bono vtriusq; diuersi
diuersa opmati sunt. Cedāt igit̄ hii omnes
illis phis̄i qui nō dixerūt beatus esse hominē
fruentem corp̄e vel fruentē animo: s̄z fruētē
deo. Non sicut corp̄e vel seip̄o animus: aut sic
amico amicus: sed sicut luce oculus. Sed ali-
quid ab hijs ad aliud similitudinis afferēdū
est: qd̄ quale sit si deus ip̄e adiuuerit: alio lo-
co quantum p̄ nos fieri poterit apparebit

Capitulū .ix.
Nunc satis sit cōmemorare platonē
determinasse finem boni esse finē virtu-
tem viuere et ei soli euenire posse qui noticiā
dei habeat et imitat̄z: nec esse aliā ob causā
beatū: ideoq; nō dubitat hoc esse philoso-
phari amare deum cuius natura sit incorpa-
lis. Vnde utiq; colligit̄ tunc fore beatū stu-
diosum sapientie: id em̄ est phis̄i cum dō frui
cepit: quāuis em̄ non cōtinuo beatus sit q̄ eo
fruitur qd̄ amat: multi em̄ amādo ea q̄ amā-
da nō sūt miseri sunt et miseres cum frui-
tur. Nemo enī beatus est qui eo qd̄ amat non
fruitur: naz et ip̄i qui res nō amādas amāt n̄
se beatos putant amando s̄z fruēdo: q̄ q̄s ḡ
fruitur eo qd̄ amat: verumq; et summū bo-
num amat quis eundē beatū nisi miserimus
negat. Ip̄m aut̄ verum ac summū bonū pla-
to dicit deum. Vnde vult esse phis̄i amatoie
dei: vt qm̄ phis̄i ad beatā vitam tendit fru-
ens deo sit beatus qui deū amauerit. Quicū-
q; igit̄ phis̄i de deo summo et vero ista se se-
ret: ut rerum creataz sit effectoz et lumen agno-
scendaz et bonū agendarum: q̄ ab illo nobis
fit et principiz nature et veritas doctrine: et
felicitas vite: siue platonici accommodaci⁹ nū-
cupent̄: siue qd̄libz aliud secte sue nomē ipo-
nant: siue t̄mmodo ionici generis qui in eis p̄-
cipui fuerunt ista senserunt sicut idem plato
et q̄ eum bene intellexerūt: siue etiā yralici p̄-
pter pitagoraz et pitagoreos: et si qui forte
alij eiusdem sentētie idēdem fuerūt: siue ali-
arum q̄z gentium qui sapientes vel phis̄i habi-
ti sunt: athlatici libies: egiptij: indi: pers: cal-
dei: scite: galli: hispani: alijq; repiuntur qui
hoc viderint ac docuerint: eos om̄es ceteris
anteponimus: eosq; nobis pp̄m q̄ores fate-
mur. Quamuis homo xp̄ianus literis tantū

ecclesiasticis eruditus platonicoz forte non
 ignoret. nec utz duo genera phoz extiterit
 i greca lingua ionicoz et italicoz sciat. **N**o
 tamē ita surdus est in rebus humanis ut ne
 sciat philosophus vel studium sapientie vel
 ipam sapientiam profiteri. **C**auet eos tamē
 qui secundum elemēta huius mundi philoso
 phant. **N**on sūm deum a quo ipse factus ē mū
 dus. **A**mmonef em pcepto apostolico. fidei
 terqz audite qd dicitur est. caute ne qis vos de
 cipiat p phiam et manē seductōz scdm elemē
 ta mundi. **D**einde ne omnes tales cō arbitre
 tur. audit ab eodē apfo dici de qbusdam. qz
 qd notū est dei manifestū in illis. **D**eus enim
 manifestauit illis Inuisibilia em eius a ostōe
 mundi p que facta sunt intellecta aspiciuntur
 sempiterna qz virtus ei⁹ et diuinitas. **E**t ubi
 at hē mē sibus loqns cum rem magnā de deo
 dixisset et que apaucis possit intelligi qz i illo
 viuim⁹. mouemur et sumus. adiecit et ait. **S**i
 cut et vestri quidā dixerūt. **N**ouit sane etia⁹
 ipos in quibus errāt cauere. ibi em dicitur ē
 qz p ea que facta sūt deus illis manifestauit.
 intellectu aspicienda inuisibilia sua. **U**bi enī⁹
 dicitur est nō illos ipm deum recte coluisse. qz
 et alijs rebus quib⁹ nō oportebat diuinos ho
 mores illi vni tantū debitos detulerunt. qm
 cognoscētes deū non sicut deum glorificauē
 rūt aut gratias egerunt sed euauerūt i co
 gitatōibus suis. et obscuratum ē inspiēs cor
 eoz. **D**icentes em se esse sapientes stulti fci
 sunt et immutauerūt gloriā incorruptibil dei
 i similitudinē imaginis corruptibilis hominis
 et volucrum. et qdrupedum. et serpētium. **U**bi
 et romanos et grecos et egiptios qui de sapi
 entie nomie gloriati sunt fecit intelligi. **S**z
 de hoc euz istis postmodū disputabim⁹. **I**n
 quo autē nobis osentiunt. de vno deo huius
 vniuersitatis auctore. qui nō solū sup omnia
 corpa est incorporeus. vtz etiā sup omnes
 animas incorruptibilis pncipium nostrz. lu
 men nostrz. bonum nrm. i hoc eos ceteris an
 ponimus.

Ca. x.

Nec si literas eoz xpianus ignorās
 bis que non didicit i disputatōe vti
 queat. ut vel naturalē latine vel phi
 sicam grece appellet eam ptem. in qua de na
 ture inquisitione tractat. et rationale siue logi
 cā in qua qritur quo nā modo veritas picipi
 possit. et moralē vel ethicā in qua de morib⁹
 agitur bonozū qz finibus appetēdis malozū
 qz vitādis. **D**e deo nescit ab vno deo atqz
 optimo naturaz nobis esse. qua facti ad eius
 imaginē sumus. et doctrinā qua eum nosqz no
 uerimus. et gratiā qua illi coherēdo beati fi
 mus. **H**ec itaqz causa est cur istos ceteris p

feramus. qz cum alij phi ingenia sua studia
 qz cōtriuerint in reqrendis rerum causis et q
 nā essz modus discendi atqz viuēdi. isti deo
 cognito reperunt vbi essz et causa cōstitue
 vniuersitatis et fons bibēde felicitatis. **S**ive
 ergo isti platonici siue qcunqz alij qrumlibet
 gentium phi de deo ita sentiūt. nobiscū sen
 tiunt. **S**ed ido cum platonicoz magis agere
 placuit hāc causam. qz eoz sunt litere notio
 res. **N**am et greci quoqz lingua in gentib⁹ p
 mmet eas magna p dicatione celebrarūt. et la
 tini p moti earū vel excellentia vel gloria ip
 sas libentius didicerūt. atqz i nostrū eloqz
 trāfferendo nobiliores clarioresqz fecerunt.

Capitulum .xj.

Mutantur autē quidā nobis i xpi gfa
 sociati cum audiunt vel legunt pla
 tonē de deo ista sentire q multū ogreue veri
 tati nostre religionis agnoscut. **V**nde non
 nulli putauerunt euz qm prexit i egiptū. ibe
 remiā audisse pphetā vel scripturas ppheti
 cas i eadem pegrinatōe legisse. quoqz qdem
 opinionē i qbusdā libris meis posui. s3 diligē
 ter supputata tempoz ratio que chronica hi
 storia ostimetur platonē indicat a tempe quo
 pphetauit iheremias cētum ferme annos po
 stea natum fuisse. qui cum octogita et vnum
 vixisset. ab anno mortis eius vsqz ad id tēp⁹
 quo ptolomeus rex egipti scripturas pphē
 ticas gentis hebreoz de iudea poposcit et p
 septuagita viros hebreos q etiā grecā lin
 guā nouerat interpretās habēdasqz cura
 uit anni repiunt ferme lx. **Q**uia ppter in illa
 pegrinatōe sua plato nec iheremiā vidē po
 tuit rāto ante defunctū. nec eas ē scripturas
 legere que nōdum fuerāt i grecā linguā tns
 late. qua ille pollebat. **N**isi forte qz fuit acer
 rimi studij. sicut egiptias ita et istas p interp
 tem didicit. **N**on vt scribendo trāfferet. qd
 ptolome⁹ p ingenij bñficio q regia ptate et
 rimeri poterat meruisse phibetur. **S**z ut col
 loquēdo qd ostinerent. quātū cape possz ad
 disceret. **H**oc ut existimetur. illa suadere vi
 dent iudicia qz liber geneleos sic incipit. **I**n
 principio fecit deus celum et terrā. terra au
 tē erat inuisibilis et incōposita. et tenebre erāt
 sup abissum et spiritus dei ferebat sup aquas
In thimeo autē plato quē libzū d mundi ostōe
 oscripsit. deū dicit i illo ope terrā pmo ignē
 qz iunxisse. **M**anifestū est autē qz igni tribuat
 celi locum. **M**abz ergo hec sentētia quādam
 illius similitudinē qua dicitur est. in principio
 fecit deus celum et terram. **D**einde illa duo
 media. quib⁹ interpositis fibimet hec exte
 ma copulare ē. aquā dicit et aerē vñ putare ē
 sic intellexisse. de aere qd scriptū est. **S**pirit⁹

dei ferebat sup aquas. **D**arū quippe atten-
dēs quo more soleat illa scripture appellare
spiritū dei. qm̄ aer spūs dī: q̄t uoz opmatus
elemēta loco illo omemōrata videri potest.
Deinde q̄ plato dicit amatōrē dei esse p̄hm̄
nichil sic illis sacris literis flagrat. ⁊ maxie il-
lud quo ⁊ me plurimū adducit. ut pene assen-
tiar platonē illoz libroz exptem non fuisse
Ad cum ad sanctū moysen ita ꝑba dei ꝑ an-
gelū ꝑferant. ut q̄renti qd̄ sit nomē eius qui
cum ꝑgere ꝑcipiebat ad ꝑsm̄ hebreū ex egi-
pto liberandū rīdeatur ego sum qui sum. et
dices filiis israhel. qui est misit me ad vos. rā
quā i eius compatōe qui veri ē qz icōmuta-
bilis est ea que mutabilia facta sunt non sint
Veheēter hoc plato tenuit. ⁊ diligētissime
cōmendauit. ⁊ nescio utrū hoc vsꝑia repiaē
i libris eoz q̄ ante platonē fuerunt. Nisi vbi
dictum est ego sum qui sum. ⁊ dices eis. qui ē
misit me ad vos. **S**ꝫ vndecung ista ille didi-
cerit siue ꝑcedētibus eum veterū libris. siue
potius quō dicit aplūs. qz qd̄ notū est dei ma-
nifestū est i illis. deus em̄ illis manifestauit. i
uisibilia em̄ eiꝫ a ostōe mundi ꝑ ea que facta
sunt itellecta aspiciuntur. sempiterna qz ꝑtus
eius ⁊ diuinitas nō nunc immerito me plato-
nicos ꝑbos elegisse cum q̄bus agā qd̄ i ista q̄
stione quā mō suscepimus agit de naturali
theologia. utrū ꝑpter felicitatē q̄ post mor-
tem futura est vni deo. aut pluribus sacra fa-
cere oporteat: satis ut existimo exposui.

Capitulum. .xij.

Deo q̄ꝑe hos potissimū elegi qm̄ devno dō
qui fecit celum ⁊ terrā quāto melius senserēt
tāto ceteris gloriosiores ⁊ illustriores habē-
tur. **I**ntantū alijs plati iudicio posteroꝝ vt
cū aristoteles platonis discipulus vir excel-
lentis ingenij. ⁊ eloquio platonī quidē impar
sed multo facile superās. cum se dā peripa-
theticam odidisset. quam deambulās dispu-
tare s̄ueuerat plurimū qz discipulos ꝑ clara
fama excellens. v̄iuo adhuc ꝑceptore in suaz
heresim ogregasset. post mortē ꝑo platonis
eufippus sororis eius filius. ⁊ xenocrates dile-
ctus eius discipulus i scolā eius que achade-
mia v̄d̄bat eidē successissent. atqz ob h̄ ⁊ ipi ⁊
eoz successores achademici appellarent. re-
centiores tū ꝑbi nobilissimū q̄bus plato se dā
dus placuit noluerit se dici peripatheticos
aut achademicos. sed platonicos. **E**x quibz
sunt valde nobilitati greci plotinus. iambli-
cus. ꝑhorꝑbrius. **I**ntra qz autē lingua id ē
grecā ⁊ latīna apulcius afer extitit platōi
nobilitis. **S**ed h̄j omnes ⁊ ceteri eiusmodi et
ipse plato dijs plurimis esse sacra facienda pu-
tauerunt. **Capitulum. .xij.**

Quamquā ergo a nobis ⁊ i alijs m̄f̄is
rebus magnisqz dissentiat. **I**n hoc
tū qd̄ modo posui. qz neqz praua res
est. ⁊ m̄de nunc q̄stio ē. ꝑmum ab eis quero q̄
bus dijs istum cultū exhibendū arbitrentur
utrū bonis an malis. an et bonis ⁊ malis. **S**ꝫ
de hoc habemus s̄tentia platonis dicentis
omēs deos bonos esse. nec esse om̄ino ullū de-
ozum malū. **C**ōsequēs est igit̄ ut bonis h̄ ex-
hibenda itelligant. **T**unc em̄ dijs exhibent̄
qm̄ nec dijerunt si boni nō erunt. **H**oc si ita ē
nā de dijs quid aliud decet credē. illa ꝑfecto
vacua opinio. qua nōnulli putant de os ma-
los sacris placādis esse ne ledāt. bonos autē
vt adiuuēt iuocādos. **M**ali em̄ nulli sunt dij
bonis poro debitus ut dicit̄ honor sacroz
ē deferendus. **A**ui ergo illi sūt qui ludos sce-
nicos amat. eosqz diuinis rebz ad iūgi ⁊ suis
honoribus flagitat exhiberi. **Q**uoz vis nō
eos indicat nullos. sꝫ iste effectus nimirū m-
dicat malos. **Q**uid em̄ de ludis scenicis pla-
to s̄ferit notum ē. **C**um poetas ip̄os q̄ tā i-
digna decz maiestate atqz bonitate carmi-
na ꝑposuerunt. censet ciuitate pellēdos. **A**ui
sunt igit̄ isti dij qui de scenicis ludis euz ip̄o
platonē dēdunt. **I**lle quippe nō parit̄ deos
falsis crimibus ifamari. **I**sti eis dē crimibz
os honores celebrare iubēt. **D**emqz isti cum
e os dē ludos instaurari ꝑcipent. ꝑscēt̄ tur-
pia. etiā maligna gesserunt tito latimio auge-
rētes filium ⁊ immitētes morbz qz eoz abnu-
issz impiū. eumqz morbum retrahētes cum
iusta complez. **I**ste aut̄ illos nec tam malos
timēdos putat sꝫ sue s̄cētēie robur ostantissi-
me retinēs. omēs poetaꝝ sacrilegia ꝫ nugas
quibus illis immūdieie societate oblectantur
a populo bñ instituto remouere nō dubitat.
Hunc aut̄ platonē qd̄ iam in secdo libro com-
memorauit. inter semideos labeo ponit. **A**ui
labeo num̄a mala victimis cruētis. atqz h̄ꝫ
modi supplicatōibus placari existimat. bona
ꝫo ludis. sꝫ talibus quasi ad leticiā ꝑmētis-
bus rebz. **Q**uid est ergo qz semideus plato
nō semideis sꝫ dijs. ⁊ hoc bonis illa oblecta-
mēta q̄ iudicat turpia tam cōstant̄ audz au-
ferre qui sane dij refellunt s̄tentia labeonis.
Nam se i latimio nō lasciuos tm̄ atqz ludibū-
dos. sꝫ etiā seuos terribilesqz mōstrat. **E**x-
ponat̄ ergo ista nob̄ platonici qui omēs de-
os s̄m̄ auctoris sui sententiaz bonos ⁊ bones-
tos ⁊ ꝫtutibz sapientiū socios esse arbitra-
tur. alit̄ qz d̄ ullo deoz sentiri nephas habēt.
Exponam̄ inquit. **A**ttēte igit̄ audiamus.

Capitulum. .xiii.

Om̄ium inquit anatiū in q̄bus ē ani-
ma rationalis. triptica diuisio ē. **I**n

deos. hoies. demones. **D**ij excellentissimū locuz
tenēt hoies ifimū. demones mediū. nā deoz
sedes i celo est: hoim in terra: in aere demo
num. Sicut eis diuersa dignitas est locozū
ita etiā naturarū. **P**rimo de dijs sūt homibus
demonibus qz potiores. homines vero infra
deos 7 demones ostituti sūt. **V**t elemtoz or
dine sit differentia meritoz. Demones igit
medij quē ad modū dijs qbus inferius habi
rāt postponēdi. ita homibus supius qbus p
ferēdi sūt. **H**abēt em cum dijs cōmunē imoz
talitatē corpum. animoz aut cum homibus
passiones. **Q**uapropt nō est mirū inqunt. si
etiā ludoz obscenitatibz. 7 poetaz figmētis
delectant. **Q**uidē humanis capiunt affe
ctibus a quibus dijs lōge absunt. 7 modis om
nibz alieni sūt. **E**x quo colligit platōne po
etica detestādo 7 phibendo figmētā nō deos
qui omnes boni 7 excelsi sūt puasse ludoz scē
nicoz voluptate s; demones. **H**ec si ita sūt
qlibz apud alios qz repiant. apuleius enī pla
tonicus madaurensis. de hac re sola vnū scri
psit librū. cuius esse titulū voluit de deo so
ctis. vbi differit 7 exponit. ex quo gñe numi /
nū socrates habebat aduinctū. 7 amicitia qz
dam deiliatū. a quo phibēt solitus amoneri
ut desisteret ab agēdo qñ id qd agere vole
bat non pspe re fuerat euenturū. **D**i et enīz
apristime 7 copiosissime asserit nō illū deū fu
isse s; demones. diligenti disputōne pra
ctās. istā platōnis de deoz sublimitate 7 ho
mimū humilitate 7 demonū medietate smiaz
Hec ergo si ita sūt qnam modo ausus ē pla
to etiā si non dijs qz ab omī humana cogita
tōe semouit. **C**erte hijs demonibz poetaz vr
be pellendo. auferre theatricas voluptates
Nisi qz hoc factō amonuit aim humanū quā
uis adhuc i hijs moribundis mēbris posituz
p splēdore honestatis impura demonū iussa
oremnere. eozumqz immūdiciam detestari.
Nam si plato hec honestissime arguit 7 phi
buit. **P**rofecto demones turpissime poposce
runt atqz iusserunt. **A**ut ergo fallitur apule
ius. 7 nō ex isto gñe numimū habuit amicum
socrates. aut otraria in se se tēt plato. mō de
mones hono:ādo. modo eoz delicias de ciui
tate bñ morata remouēdo. aut nō est socrati
amicicia demonis gratulāda. d qua vsqz a
deo 7 ipse apuleius erubuit ut de deo soctis p
notaret librū. **Q**uē fm suā disputatōz qd de
a demonibus tam diligēt copiosqz discer
nit. nō appellare de deo s; de demone soctis
debit. **M**aluit aut hoc i ipa disputatōne q
i titulo libri ponē. **I**ta em p sanā doctrinaz q
humanis rebus illuxit omnes vel pene omnes
demonuz nomē exhorrent. **V**t qfquis aū dis

putatōz apuleij quā demonū dignitas omē
datur. titulus libri de demone socratis lege
ret. nequaqz illū hominē sanū fuisse sentiret.
Quid aut etiā apuleius qd i demonibz lauda
ret iuenit pter subtilitatē 7 firmitatē corpo
rum 7 habitatōis altiozem locū. **N**am de mo
tibus eoz cum de omnibus generalitē loqrēt
non soluz nihil boni dixit s; etiā plurimū ma
li. **D**eniqz lecto illo p̄sus nemo miratur eos
etiā scenicā turpitudinē i rebus diuinis hēc
voluisse. 7 cum de os se putari velint. deoz
crimibus oblectari potuisse. 7 qe quid sacris
obscena solennitate seu turpi crudelitate f
ridetur vel horretur eoz affectibus oueire.

Capitulū .xv.
Quāobrem absit ut ita osiderās aim
veracit religioſus 7 vero deo subſi
tus arbitretur demones seſpo meliores q̄ ha
beāt corpa meliora. **A**lio q̄n multas sibi 7 be
stias platurus est. q̄ nos et acrimonia sensuū
7 motu facilimo atqz celerrimo 7 valentia vi
rium 7 annoſissima firmitate corpum vincūt
Quis hoim videndo equabit aquilis 7 vul
turibus quibus odorādo canibus. quis velo
citate leporibus. ceruis. auibus omnibus. q̄s
multū valendo leonibus 7 elephātis. q̄s diu
viuendo serpētibus. qui etiāz deſoſita tūm
ca ſenectute deponere atqz i iuuentā redire
phibentur. **S**ed ſic hijs omnibus ratiocinādo
7 intelligendo meliores ſumus. **I**ta etiā de
monibus bñ atqz honeſte viuendo meliores
eſſe debemus. **P**h hoc etiā 7 prudentia diui
nā eis quibus nos cōſtet eſſe potiores data
ſunt q̄dam potiora corpum mūera. **V**t illis
quo eis p̄ponimur etiā iſto mō cōmendare ē
multo maiore cura excolendū eſſe qz corp.
Iamqz excellentiā corpalem quā demones
habere noſ cymus. p̄ bonitate vite qua illi aū
ponimur otemnere diſceremus: habituri et
nos immortalitatē corpoz. nō quā ſupplicio
rū eternitas torqat. ſ; quāz puritas p̄cedat
animoz. **I**am vero de loci altitudie q̄ demo
nes i aere. nos aut habitamus i terra. **I**ta p
moueri ut hic eoſ nob eē p̄ponendos exiſtime
mus omnino ridiculū eſt. **H**oc em pacto nobis
etiā volatilia p̄ponimus. **A**t em volatilia cū
volando fatigatur. vel reficiendū alimentis
corpus habēt. terrā repetunt. vel ad requiē
vel ad paſtum. qd demones inqunt nō faciūt
Nunquid ergo placet eis ut volatilia nobis
demones aut etiā volatilia añcellāt. **Q**d ſi di
cunt dementiſſimū eſt opinari. **N**ihil eſt q̄
de habitatōe ſupioris elemti dignos eſſe de
mones exiſtimeamus. q̄bus nos religionis af
fectu ſubdere debeamus. **S**icut et enīz ſieri
potuit ut aerie volucres terreſtribus nobis

non solum nō pferatur verū etiam subiciantē
ppter rōnalis anie que i nobis est dignitatē

Ita fieri potuit ut demōes quāuis magis ae-
ri sint terre stribus nob nō id eo meliores sint
q: est aer q̄ terra supior. S; ideo eis hoies
pferēdi sint qm̄ sp̄i p̄ior hoim ne quaqs̄ illo-
rum desperatio companda ē. Nam et illa rō
platonis qua elem̄ta q̄tuor p̄portione d̄terixit
atq; ordinar. ita duob; extremis igni mobi-
lissimo et terre immobili. media duo aerem et
aquā inter serēs. ut quāto est aer aqs̄. et aere
ignis. tāto et aque supiores sint terris. Satis
nos ad mon; anialū merita nō elem̄toz p̄
dibus estimare. Et ip̄e quippe apulcius cum
ceteris terre stre animal hoim dicit q̄ tū lon-
ge p̄ponit anialibus. aquatilibus. cum ip̄as
aquas terris p̄ponat plato; intelligam; nō
eundē ordinē tenendū cū agitur de meritis
animaz. q; vidē esse ordo in q̄dibus corpōz
s; fieri posse ut inferius corpus anima melior
inhabitet. deteriorq; supius. **Ca. xvij.**

Demonibus ergo demonū. cum idem
platonius loq̄retur dixit eos eis bez
q̄bus homies animi p̄urbatōnibus
agitari. irritari iurijis. obsequijs donisq; pla-
cari. gaudere honoribus diuersis sacroz
ritibus oblectari et in eis si quid negle-
rit comoueri. Inter cetera etiā dicit ad eos
p̄tinere diuinat̄ del augurū. auruspiciū. vatū
atq; somnioz. ab hīs q̄z eē miracula maioz.
Breuē aut̄ eos diffiniēs ait demones eē ge-
nere anialia. animo passiuā. mente rādnalia
corpore aeriā. tempe eterna. **Deo; hō q̄nq;**
tria p̄ora illis esse q̄ nobis; q̄rtum p̄riū; q̄n-
tum eos cum dijs h̄re cōmune. S; video triū
supioz q̄ nobiscū habēt duo etiā cum dijs ha-
bere. anialia q̄ppe esse dicit et deos q̄ sua cui-
q; elem̄to distribues. in terre stribus aialibus
homies posuit cum ceteris q̄ in terra viuūt et
sentiunt. in aq̄tilibus pisces et alia natatilia.
in aereis demones. in etheris deos. ac p̄ hoc
q̄ demones ḡne sunt anialia. non solū eis cū
homibus verū etiā cum dijs pecozibusq; cō-
mune est q̄ mēte rōnalia cum dijs et homib;
q̄ tpe efna cū dijs sol. q̄ aio passiuā cū hoib;
solis. q̄ corpore aeriā ip̄i sunt soli. Proinde q̄
ḡne sunt animalia nō ē magnū. q; hoc sunt et
pecora. **Ad mente rōnalia non sunt sup̄ nos.**
quia sumus et nos. **Ad tempe eterna. q̄d boni**
est. si non beata. **Melior est em̄ temporalis feli-**
citas q̄z misera eternitas. **Ad animo passiuā**
quō supra nos ē. q̄n et nos hoc sum; **Nec ita**
eis nisi miseri essemus. **Ad corpore aeriā q̄z esti-**
mandū est cum omni corp̄i p̄feratur anie q̄sa-
cunq; natura. et ideo religionis cultus q̄ de-
betur ex animo. nequaqs̄ debeat ei rei q̄ ife-

rior est anima. Porro si inter illa q̄ demonus
esse dicit. adnumeraret ut tūc sapientiā felici-
tate. et hec eos diceret h̄re cum dijs cetera at
q; omnia. p̄fecto aliquid diceret exoptāduz
magisq; pendēdum. **Nec sic eos tū p̄ hoc**
tanquā deum colē deberem; s; potius ip̄s a
quo hec illos accepisse nossemus. **Quātomi-**
n; nūc honore diuino aeriā digna sūt aialia
ad s; rādnalia ut misera esse possint ad hoc
passiuā ut misera sint. ad hoc eterna ut mise-
riā finire non possint. **Quapropt̄ ut omittaz**
cetera et hoc solū p̄tractem. q̄ nobiscū dmo-
nes dixit h̄re cōmune. id ē animi passioēs. **Si**
oia quatuor elem̄ta suis aialibus plena sunt i
mortalibus ignis et aer. mortalibus aq̄ et ter-
ra. quero cur animi demonū passionū turbe-
lis et tēpestatibus agitent. **Perturbatio est**
em̄ que grece pathos d̄r. Unde illa voluit vo-
care animo passiuā. q; h̄bum de verbo pa-
thos. passio diceret̄ motus animi otra rādn;
Cur ergo sunt ista i animis demonuz que in
pecozibus nō sunt. **Am̄ si quid i pecore simile**
appaz. non ē p̄urbatio. q; nō ē otra rādn;
q̄ pecora carēt. **In homibus aut̄ ut sint iste p̄-**
turbatōes facit hoc stulticia vel miseria. **Rō-**
dum em̄ sumus in illa felicitate sapientie bea-
ti. que nobis ab hac mortalitate liberatis in
fine p̄mittit̄. **Deos hō ideo dicit̄ istas p̄ur-**
batōes nō p̄peti. q; nō solū eterni vcz etiā
beati sunt. **Castē quippe anias rōnales etiā**
ip̄os habere p̄hibent s; ab om̄i labe ac peste
purissimas. **Quāobrem si p̄ptere a dijs nō per-**
turbant q̄ anialia sunt beata nō misera. et p̄-
ptere a pecora nō p̄urbant. q̄ anialia sunt q̄
nec beata p̄nt eē nec misera. **Restat ut demo-**
nes sicut homies ideo p̄urbent. q̄ aialia sūt
nō beata s; misera. **Ca. xvij.**

Quāgit̄ insipientia vel potius amē-
tia p̄ aliquā religione demonib; sub-
dimur cum p̄ verā religionem ab ea
vicioitate in qua illis sumus similes liberem̄
Cur em̄ demones q̄ et iste apuleius quamuis
plurimū parcat et diuinis honozib; dignos
cēseat tū cogit̄ confiteri ira instigent̄. nobis
h̄a religio p̄cipit ne ira instigemur. s; ei po-
tius resistamus. cum demones donis iuicent̄
nobis h̄a religio p̄cipit ne cuiquā donozuz
acceptatōe faucamus. **Cum demones hono-**
ribus mulceant̄. nobis h̄a religio p̄cipit vt
talibus nullo modo moueamur. cū demones
q̄rundā hoim ofores. q̄rundā amatores sint
nō prudenti trāquilloq; iudicio s; animo ut
appellat ip̄e passiuo. **Nobis verā religio p̄ci-**
pit ut nostros etiā diligamus inimicos. po-
stre mo omnē motū cordis et salū mentis om-
nesq; turbelas et tēpestates animi quibus

demōēs efluare atq; fluctuāe asserit. nos v̄a
religiō deponē iūbz. **Q**ue igitur causa ē nisi
stulticia errorq; miserabilis. ut ei te exhibes
at facies venerāda humilē. cui te cupias viuē
do dissimilē. et religiōe colas quē imitari nos
lis. cum religionis summa sit imitari quē colis

Capitulum .xviii.

Altra igitur eis apuleius et quicumque
ita scētiūt hunc dēultē honorē. sic eos
in aere medios in ethereū celum terzāq; cō
stitūēs. **U**t qm nullus deus miscet homini q
platonē dixisse phibēt. isti ad deos pferant
pces hoim. et inde ad homies impetrata que
poscūt. **I**ndignū em̄ putauerūt qui ista cre
diderunt misceri hoies dijs et deos homibz.
dignum autē misceri demones et dijs et hoibz
hinc petita qui allegēt. inde ocessa q̄ appor
tent. ut videlicet homo castus. et ab artū ma
gicaz sceleribus alienos eos patronos ad
hibeat p quos illum dii exaudiāt qui h̄ amat
que ille nō amādō sit dignior quē facilius et
libentius exaudire debeat. **A**mat quippe illi
scenicās turpitudines quas nō amat pudici
cia. amat i maleficijs magoz mille nocēdi ar
tes quas nō amat innocentia. **E**rgo et pudici
cia et innocentia si qd ab dijs impetrare volu
erit non potuit suis meritis nisi suis interue
nientibus inimicis. **N**on est q̄ ista poetica fi
gmēta et theatra ludibria iustificāe conēt
habemz otra ista magistrū eoz et tate apd
eos auctoritatis platonē si pudor humanus
ita de se male meretur. ut nō solū diligat tur
pia. verum etiā diuinitati existimet grata.

Capitulum .xix.

Dorro aduersus magicas artes de q̄
bus qsb̄ am nimis infelices et nimis i
pios etiā gloriari libet nōne ip̄am publicaz
lucem testez citabo. **C**ur em̄ tam grauiē ista
plectunt seueritate legum si opa sūt numinū
colendoz. **A**n forte istas leges xp̄iani m̄sti.
tuerunt. q̄bz artes magicę puniunt fm̄ quē
aliū sensū nisi q̄ h̄ maleficia generi būano p
nitiosa esse nō dubiū ē. **A**it poeta clarissimz
Testoz cara deos. et te germana. tuūq; bul
ce caput. magicas inuitaz accingier artes.
Illud etiā qd alio loco de h̄is artibus dicie
Atq; satas alio vidi traducere messes. eo q̄
hac pestifer a scelerat aq; doctria fruct. **A**lie
ni i alias terras trāfferri phibēt. **N**ōne i duo
decim tabulis id ē romanoz. antiq̄ssimis le
gibus cicero ommozat esse oscriptum. et ei
quis hoc fecerit suppliciu ostitutum. **P**ostre
mo apuleius ip̄e nunq̄d apud xp̄ianos iudi
ces de magicis artibus accusatus nō est. q̄s
vtiq; sibi obiectas si diuinas et pias esse noue
rat. et diuinarū potestātū opibus ogruas nō

7
solum eas confiteri debuit sed etiam profite
ri leges culpans potius quibus bec probi
berentur et damnanda putarent. que habe
ri mirāda et venerāda oportet. **I**ta em̄ p se
rentiā suā psuaderet iudicibus. vel si illi fm̄
iniquas leges sapent. cumq; talia pdicantes
atq; laudantē morte multaret. digna anie il
lius demones dona rependerēt p quoz diu
nis opibus pdicādis humanā vitā sibi adi
mi nō timeret. **S**icut martires nostri cuiz eis
p crimie obiceretur xp̄iana religio qua nō
uerāt se fieri saluos et gloriofissimos i eternū
nō eam negādo tempales penas euadere te
legerūt. s; potius ofitendo pfitendo pdicā
do. et p hac omnia fideliter foriter qz toleran
do et cū ip̄a securitate moriendo. leges q̄bz
phiberent erubescē compulerūt. mutariq;
fecerūt. **H**uius autē ph̄i platonici copiosissi
ma et diseritissima extat oratio qua crimen ar
tium magicarū a se alienū eē defendit. **S**e
qz alie non vult innocentē videri nisi ea negā
do que nō pnt ab innocēte cōmitti. **A**t om̄ia
miracula magoz quos recte sentit esse dam
nādos doctrimis siūt et opibus demonuz. q̄s
viderit cur censeat honorādo seos necessa
rios asserēs pferendis ad deos p̄cibus n̄is.
quoz debemus opa deuicare si ad deū verū
pces nostras volumus puenire. **D**einde q̄ro
quales pces hoim dijs bonis p demones alle
gari putāt magicas anlicitas. **S**i magicas
nolūt tales. si licitas nolūt p tales. **S**i autē pec
cator penitēs pces fundit maxime si aliquid
magicum admisit. **I**ta necandē illis interce
dentibus accipit veniā. quibus impellētibz
aut fauētibus se cecidisse plāgit in culpā. **A**n
et ip̄i demones ut possint penitētibus indulgē
tiā mereri p̄ores agunt q̄ eos deceperit peni
tentiā. **H**oc nemo vnquā de demonibz dixit
qz si ita essz nequaqz sibi auderent diuinos ho
nores expetere. q̄ penitēdo desiderarent ad
gratiā venie puenire. **I**bi em̄ est detestādo
supbia hic humilitas miseranda.

Capitulum .xx.

Utem̄ v̄gens causa et atissima cogit
demones medios inter deos et homi
nes agē ut ab homibus auferāt desiderata.
et a dijs referāt impetrata. **Q**ue nā tādē ista
causa est et quāta necessitas. **A**uia nullus in
quit deus miscet homini. **P**reclara igitur san
ctitas dei q̄ non miscet homini supplicati. et
miscet arrogāti. **N**on miscet homini penitē
ti et miscet homini decipiētī. **N**on miscet ho
mini ofugienti ad diuinitatem. et miscet de
moni fingenti diuinitatē. **N**on miscet homi
petenti indulgentiā. et miscetur demoni sua
denū nequiciam. **N**on miscetur homini per

philosophicos libros poetarū bñ instituta ciuitate pellenti. et miscetur demoni a principibus et pontificibus ciuitatis per scenicos ludos poetarū ludibria requirenti. Non miscetur homini deorum crimina fingere phibēti: et miscetur demoni se falsis deoz crimib9 oblectāti. Non miscet homi magoz scelera iustis legibus puniēti et miscetur demoni magicas artes docenti et implenti. Non miscet homi imitator deomonis fugienti: et miscet demoni deceptor hois aucupati. **Ca. xxj.**

Sed mirū tāte huius absurditatis et indignitatis est magna necessitas quod deos ethereos humana curantes. quod terrestres hoies agerent utiq; lateret nisi demones aeris nūciarēt. quoniam ether lōge a terra est lateq; suspensus. aer uero etheri terreq; otiguus. **M**irabilem sapientiaz. **Q**uid aliud de dijs isti sentiūt quod omnes optimos volūt nisi eos et humana curare ne cultu uideātur indigni. et ppter elementoz distātiā humana nescire. ut credant demones necessarii. et ob hoc etiā putent colendi p quos dij possint quid i rebus humanis agat ad discere et ubi oportet hominibus subuenire. **H**oc si ita est dijs istis bonis magis notus est demon p corpus vicinū q̄ homo p anim bonum. **M**ultū dolēda necessitas an potius irridēda uel detestāda uanitas ne sit uana diuinitas. **S**i em animo obtaclō corporis libero animū nrm̄ uidere dij pnt nō ad hoc indiget demōibus nuncijs. **S**i aut animoz iudicia cor poralia q̄lia locutio. uultus. motus p corpus suum. etheri dij sentiunt. et inde colligūt qd etiā demōes nūciēt pnt et mendacijs demonum decipi. **P**orro si deoz diuinitas ad monibus nō pot falli eadem diuinitate qd agimus non potest ignorare. **V**ellem aut michi isti diceret utrum dijs demōes nūciauerint de criminibus deoz poetica platonī displicere signata. et sibi ea placē celauerit an utrumq; occultauerint deosq; esse maluerint toti9 rei huius ignaros. an utrumq; indicauerint. et religiosam erga deos platōis prudentiā et i deos iniuriosam libidinem suā. **A**n sententiā q̄dem platōis qua noluit deos p impiā licētiam poetarum falsis criminibus infamari ignotam dijs esse uoluerint. suā uero neq̄ciā q̄ ludos scenicos amat. q̄bus illa deoz dedecora celebrātur p dēre nō erubuerint uel timuerint. **H**oz q̄tuor q̄ interrogādo pposui qd libet eligāt. in quolibz eoz quantū mali de dijs bonis opinētur attendāt. **S**i em p̄mum elegerint ofessuri sunt non licuisse dijs bonis habitare cum bono platone q̄n eoz iniurias phibeat et habitasse cum demonibus mal

q̄ eozum iniurijs exultabat. **C**uz dij boni hominē bonū lōge a se positi. nō nisi p malos demones noscent q̄s uicios nosse nō possent. **S**i aut scdm elegerint et utrumq; occultatū de demōibus dixerint et dij offino nesciret et platonis religiosissimā legem et demonū sacrilegam delectatōz. quid in rebus humanis per internuncios demones dij nosse uiliter pnt quādo illa nesciunt que in honorē bonorum deorum religione bonoz hoim extra libidinem maloz demonū decernuntur. **S**i uo terciū elegerint. et nō soluz sentētia platōis deoz iniurias phibentē. sed etiā demōnū neq̄ciāz deorum iniurias exultatē. p eosdem demōes nuncios dijs innotuisse respōderint. hoc nūciare est an insultare. **E**t dij utrumq; sic audūt sic utrumq; agnoscunt. ut nō solū malignos demōes deoz dignitati et platōis religioi cōtraria cupiētes atq; faciētes a suo accessu nō arceāt. uerum etiā p illos malos p̄p̄n quos platoni bono longinq; dona trāsmittat. **S**ic em eos elementoz quasi carbenata series colligauit ut illis a q̄bus criminātur oīungi huic a quo defēdūt nō possint. utrumq; sciētes sed aeris et terre trāsmutare pondera nō valentes. **G**am qd reliquū est si q̄rtus elegerint peius est ceteris. **Q**uis em ferat si poterunt de dijs immortalibus criminosa signata et theatroz indigna ludibria suāq; i dijs omnibus ardentissimā cupiditatem et suauissimā voluptatē dijs demōes nūciauerint et q̄ plato philosophica grauitate de optima republica. hec omnia censuit remouenda tacuerint ut iam dij boni p tales nuncios nosse cogātur. mala pessimoz nec aliena s; eozum demō nunciōz. atq; dijs cōtraria nō firantur nosse bona phozum. cum illa sint iniuriarum. ista in honorē ipoz deoz. **Ca. xxij.**

Quia igit nichil istoz q̄tuor eligēduz est ne in quolibz eoz de dijs tā male sentiat. **R**estat ut nullo mō credendū sit q̄ apuleius psuadere nitit. et quicunq; alij sūt eiusdē sentētie phi. ita esse medios demones inter deos et hoies tanquā inter nuncios et interpretes. qui hinc ferāt petitiones nras in de deoz suspēcias. s; eē spūs nocēdi cupidifimos a iusticia penit9 alienos. supbia tumidos. inuidētia liuidos. fallacia callidos. **Q**ui in h̄ q̄dem aere habitāt. q; d celi supioris s; limitate deiectē merito in regressibilis trāsgressiois in h̄ sibi agruo uelut carcere p̄dā nati sūt. **N**ec tñ q; supra terras et aq̄s aeri locus ē. ideo et ipi sunt meritis supiores hoib9 qui eos non terrene corpore sed electo in auxilium deo uero pia mente facillime superāt. **S** multas plane p̄cipatōne uere religiois

indignis tanquam captis subditisq; dominantur
 quorum maxime parti mirabilibus et fallacibus
 signis siue factorum siue predictorum deos se esse
 persuaserunt. Quibus uero uicia eorum aliquam
 attentius et diligenter inuentibus non potuerunt
 persuadere quod dii sint. atque ideo inter deos et
 homines inter nuncios ac beneficiorum impetrato
 res se esse fingunt. sed tamen non istum saltim ho
 norem homines eis deferendum putarunt quod illos
 nec deos esse credebant. quia malos uidebant.
 deos autem omnes bonos uolebant. nec audebant
 tamen omnino indignos dicere honore diuino. ma
 xime ne offenderet populos a quibus eis cer
 nebant inueterata superstitione per tota sacra et tem
 pla seruari.

Capitulum .xxiii.

Nam diuersa de illis hermes egiptus
 quem ter megistru uocat sentit et sepius
 Apuleius enim deos quidem illos ne
 gat. Sed cum dicit ita inter homines et deos quod
 da medietate haberi. ut hominibus apud ipsos
 deos necessarii uideantur. cultum eorum a sup
 norum deorum religione non separat. Ille autem
 egiptius alios deos dicit esse a summo deo fa
 ctos: alios ab hominibus. Hoc quod audit sicut a
 me positum est putat dici de simulacris: quia
 opera sunt manuum hominum. At ille uisibilia et con
 tractabilia simulacra uelut corpora deorum esse
 asserit. Nescit autem hijs quibusdam spiritus imitatos
 qui ualeant aliquid siue ad nocendum siue ad de
 sideria nonnulla complenda eorum a quibus eis di
 uini honores et cultus obsequia deferuntur.
 hos ergo spiritus inuisibiles per artem quamdam
 uisibilibus rebus corporaliue materie copulare
 ut sint quasi animata corpora illis spiritibus di
 cata et subdita simulacra. hoc esse dicit deos
 facere eamque magnam et admirabilem deos fa
 ciendi accepisse homines partem. Huius egipti
 uerba sicut in nostra lingua interpretata sunt
 ponam. Et quoniam de agnitione inquit et sortio ho
 minum deorumque nobis indicatur sermo: pote
 statem hominis o asclepi uimque cognosce. Dominus
 inquit et pater. uel quod est summum. deus ut esse
 deorum est deorum celestium ita homo fictorum de
 orum qui in templis sunt humana proximitate
 oranti. Et paulo post. Ita humanitas inquit
 semper memor nature et originis sue in illa di
 uinitatis imitatione perseuerat. ut sicuti pater
 ac dominus ut sui similes essent deos fecit et nos.
 Ita humanitas deos suos ex sui uultus simi
 litudine figuraret. Sic cum asclepius ad quod
 maxime loquebatur ei respondisset atque dixisset. statu
 as dicitis o ter megister. Tuus illi statuas inquit
 o asclepi uides quatenus tu ipse diffidas statu
 as animatas sensu et spiritu plenas tantaque fa
 cientes et talia statuas fuerunt prescientias easque
 sorte. uate somnium. multaque alijs rebus predicti

centes imbecillitates hominibus facientes easque
 curantes. tristitiam letitiamque pro meritis. an
 ignoras o asclepi quod egiptus imago sit celi.
 aut quod est uerius translatio aut descensio om
 nium que gubernant atque exercentur in celo.
Ac si dicendum est. uerius terra nostra mundi to
 tius est templum. Et tamen quoniam prescientie cuncta pru
 dentem decet. istud nos ignorare phas non
 est. Futurum tempus est cum appareat egipti
 os in cassum pia mente diuinitatem sedula re
 ligione seruasse. Deinde multis hermes uer
 bis hunc locum exequitur in quo uidetur hunc
 deum prescientie quo christiana religio quanto est ue
 racior atque sanctior. tanto uehementius et li
 berius cuncta fallacia figmenta subuertit. ut ge
 nita uerissimi saluatoris liberet hominem ab eis
 dijs quos facit homo et in deo subdat a qua fa
 ctus est homo. Sed hermes cum ista predictio
 lut amicus eius esse ludificat. demonum lo
 quitur. nec christianum nomen euidenter exprimit. ta
 quam ea tollerent atque delerent. quorum obfua
 tione celestis similitudo cultu obiretur in egipto
 ita hec futura deplorat saluata quod amonum
 dicatone testatur. Erat enim de hijs de quibus dicit
 apostolus. quod cognoscetes deum non sicut deum
 glorificauerunt aut gratias egerunt sed eua
 nuerunt in cogitationibus suis. et obscuratum est in
 sapiens cor eorum. dicentes enim se esse sapientes
 stulti facti sunt et immutauerunt gloriam incorru
 ptibilis dei in similitudinem imaginis corrup
 tibilis hominis. et cetera quod omnino are longum est
 Multa quippe talia dicit de uero deo fa
 bricatore mundi quoniam uita habet. et nescio quod
 modo illa obscuratone cordis ad ista dilabitur ut
 dijs quod asseuerat ab hominibus fieri se uelit homines
 subdi. et in futuro tempore deplorat auferris. Qua
 si qui equum sit infelicis homini cui sua figmen
 ta dominantur. Cum sit facilius ut tantum deos
 colendo quos fecit nec ipse sit homo quam ut per
 eius cultum dii possint esse quos fecit homo. Ci
 tius enim fit ut homo in honore positus peccatis
 bus non intelligens competatur quam ut opus dei ad
 eius imaginem factum. in ipsi hominum opere hominis prescientie
 Quia propter merito hominis dicit ab illo quod eum fecit.
 cum sibi prescientie. Hec uana deceptorum perniciosa
 sacrilega hermes egiptus. quod tempore quod aufere
 uerum sciebat dolebat. sed tamen impudenter do
 lebat. quam imprudenter sciebat. Non enim hec ei
 reuelauerat sanctus spiritus sicut prophetis san
 ctis qui hec prescientes cum exultatione dicebat.
 si faciet homo deos et ecce ipsi non sunt dii. Et alio
 loco. Erit in illo die dicit dominus ex tunc in uoia si
 mulachrorum. et terra etiam non erit eorum memoria.
 Prope uero de egipto quod ad hanc retinens. ita
 scis prescientias prophetarum. et mouebunt manus egi
 ptii a facie eius. et cor eorum uincet in eis. et homo

Ex quo genere et illi erant. quod venturum quod sciebant venisse gaudebant. qualis simeon. qualis anna. que mox natus ihesus. qualis elizabeth que etiam conceptum in spiritu agnouit. quibus petrus reuelate patre dicens. Tu es christus filius dei viui. Quic autem egiptio illi spiritus indicauerat futura tempora predictiois sue. qui etiam predicti in carne domino tremetes dixerunt. Quid venisti ante tempus perdere nos. Sive quod subitum illis fuit quod futurum quidem sed tardius opinabantur. sive quod predictio eius hanc ipsam dicebant qua fiebat ut cogniti spernerent. Et hoc erat ante tempus id est ante tempus iudicii quo eterna damnatio puniendi sunt cum omnibus etiam hominibus quod societate detinent sicut religio loquitur. quod nec fallit nec fallitur. non sicut iste cum omni vento doctrine. hinc atque inde profatus. et falsis haec promiscens dolet quasi peritura religionem quam postea ostenditur errorem. Post multa enim ad hoc ipsum redit ut iterum dicat de diis quos homines fecerunt ita loquens. Sed iam de talibus sint satis dicta talia. Iterum inquit ad hominem ratioque red eamus. ex quo diuino dono homo animal dictum est rationale. Minus enim miranda. et si miranda sunt que de homine dicta sunt. Dominum enim mirabilius videtur ad miratores quod homo diuina potuit inuenire naturam eaque efficere

Capitulum .xxiiij.

Quoniam ergo paui nostri multum errabant circa deorum ratio increduli. et non animaduertentes ad cultum religionisque diuina inuenerunt artem qua efficerent deos. cui iuente adiunxerunt et tunc de mundi natura orientem. eamque miscetes quam aias facere non poterant. euocantes animas demonum vel angelorum eas in diderunt imaginibus sanctis diuinisque misteriis per quas prodola et benefaciendi et male vires habere potuissent. Nescio vix sic ostendit ipsi demones adiurati. quod iste confessus est. Nam inquit paui nostri multum errabant circa deorum ratio increduli. et non animaduertentes ad cultum religionisque diuina inuenerunt artem qua efficerent deos. Nunquid nam saltim mediocriter eos dixit errasse ut hanc artem inueniret faciendi deos. aut contentus fuit dicere errabant. nisi adderet et diceret multum errabant. Iste ergo multus error et incredulitas non animaduertentium ad cultum religionisque diuina inuenit artem quod efficeret deos. et tamen quod multus error et incredulitas. et a cultu ac religione diuina aduersio animi inuenit ut homo arte faceret deos. sed dolet vir sapiens tanquam religionis diuina venturo certo tempore auferri. Vide si non et vi diuina maiorum suorum errorem peritum perdere. et vi dyabolica pena demonum futuram dolere compellit. Si enim paui eorum multum errando circa deorum

ratio incredulitate et auersione animi a cultu ac religione diuina inuenerunt artem qua efficerent deos. Quid mirum si hec ars detestanda quod quid fecit auersa a religione diuina auferretur religione diuina cum veritas emendat errorem. fides redarguit incredulitatem. auersio corrigit auersionem. Si enim tacitis causis dixisset paucos suos inuenisse artem qua facerent deos. nostrum fuit utique si quid pius rectumque scaperemus attendere. et videre nequaquam illos ad hanc artem puenturos fuisse qua homo deos facit si a veritate non aberrabat. Si eam quod deo digna sunt crederent. Si animaduertentes ad cultum religionisque diuina. Et tamen si causas artis huius nos diceremus multum errorem hominum et incredulitatem. et animi erratis atque infidelitatem a diuina religione auersionem utrumque ferenda esse impudenti a resistentium veritati. Cum vero idem ipse qui pratem huius artis super omnia cetera miratur in homine qua illi deos facere cessum est et dolet venturum esse tempus quo huiusmodi deorum signa ab hominibus instituta etiam legibus iubentur auferri. Confiteatur tamen atque exprimit causas quare ad ista puentum sit dicens paucos suos multo errore et incredulitate et animi non auertendo ad cultum religionisque diuina inuenisse hanc artem qua facerent deos. Nos quid oportet dicere vel potius quid agere. nisi quatenus possumus gratias domino deo nostro quod huiusmodi operariis causis quod instituta sunt abstulit. Nam quod instituit multitudo erroris abstulit via veritatis. quod instituit crudelitas abstulit fides. quod instituit a cultu religionis diuina auersio. abstulit ad verum unum deum sanctumque diuino. Nec in sola egipto qua solam in isto plaga git demonum spiritus sed in omni terra que carat domino caritatis nouus. sicut vere sacre et vere prophetice lege promissa est. Vbi scriptum est. caritate domino caritatis nouum. caritate domino omnis terra. Titulus quoque psalmi huius est. quoniam domus edificat post captiuitatem. Edificat enim domus domino dei ciuitas. que est sancta ecclesia in omni terra. per eas captiuitatem qua illos homines de quibus credentibus in deum tanquam lapidibus viuus domus edificat captos demonia possidebant. Neque enim quod deos homo faciebat. ideo non ab eis possidebat ipse quod fecerat. quoniam in eorum societatem colendo traducebat societatem dico. non prodolorum stolidorum sed futuro demum demoniorum. Nam quod sunt prodola nisi quod eadem scriptura dicit. oculos habent et non vident. et quicquid tale de matris secula fabrico effigiat tamen vita seculi carere debet dicendum fuit. Sed immundi spiritus eisdem simulacris arte illa nepharia conligati cultorum suorum animas in suam societatem redigendo miserabiliter captiuauerunt

Vnde dicit ap[osto]lus. Scimus q[ui]a nichil e[st] ydolu[m]
s[ed] que imolat gentes demonis immolat et no[n]
deo. Nolo vos socios fieri demonio[rum]. Post
hanc g[er] captiuitate qua ho[m]ines a malignis de-
monibus tenebantur dei domus edificabat in
omni terra. Vn[de] titulu[m] psalm[us] ille accepit vbi
dicit. Cantate d[omi]no canticu[m] nouum; cante d[omi]no
omnis terra. Cantate d[omi]no et benedicite nomi[ni] ei
b[ea]t[us] nunciante die[m] ex die salutare eius. Adnu[n]-
ciante in gentibus gloria[m] eius in omnibus po-
pulis mirabilia eius; q[ui]a magnus d[omi]n[us] et lau-
dabilis nimis terribilis e[st] sup[er] omnes deos. q[ui]a
omnes deos. Quia omnes dij gentiu[m] demo-
nia; d[omi]n[us] aut[em] celos fecit. Qui ergo voluit ve-
turum fuisse tempus quo auferret cultu[m] ydo-
lo[rum]. et in eos qui coleret d[omi]natio demonio[rum];
malo sp[iritu] istigatus. semp[er] volebat ista ca-
ptiuitate manere. quare tracta psalm[us] canit
edificari domu[m] i[n] omni terra. Pre[nu]ciabat il-
la hermes dolendo. p[re]nunciabat h[er]m[is] p[ro]ph[et]a gau-
dendo. q[ui] sp[iritu]s victor est qui hec p[er] sanctos p[ro]-
phetas canebat. etiam hermes ipse ca[m] nole-
bat et dolebat auferri no[n] a prud[en]tibus et fide-
libus et religio[s]is s[ed] ab erratibus et incredulis
et a cultu diuine religionis auertis esse istitu-
ta miris modis coactus est d[omi]neri. Qui quous
eos appellat deos. t[ame]n cum dicit a talibus ho-
mibus factos. quales esse vtiq[ue] no[n] debemus.
vclit nolite ostēdit colendos no[n] esse ab eis qui
tales no[n] sunt quales fuerit a quib[us] facti s[un]t
hoc e[st] a prud[en]tibus fidelibus religio[s]is. siml
etia[m] demōstrās ip[s]os homines q[ui] eos fecerūt
sibi[m]et imp[er]tasse ut eos haberēt deos qui
non erāt dij. Verū est q[uo]d ille p[ro]ph[et]a cum
si faciet homo deos et ecce ip[s]i non s[un]t dij. De-
os ergo tales. talia deos. arte factos a tali-
bus. cum appellat h[er]m[is] hermes. id e[st] ydolis demo-
nes p[er] artem nescio qua[m] cupiditatu[m] suaru[m] vi-
culis illigatos cu[m] appellaret factos ab ho[m]ib[us]
deos. no[n] t[ame]n eis dedit q[uo]d platonius apuleus
vnde iam satis diximus et q[ui]s sit inco[n]ueniens
absurdumq[ue] monstrauimus vt ip[s]i essent iter-
p[re]s et intercessores m[er]ito deos quos fecit de[us]
et homines q[ui]s idem fecit deus hinc afferētes
vota. inde munera referētes. Nimis e[st] stul-
tu[m] est credere deos q[ui]s fecerūt homines. plus
vale apud eos q[ui]s fecit deus. q[ui]s valēt ip[s]i ho-
mies q[ui]s idem fecit deus. Demon q[uo]d p[ro]p[ri]e simu-
lachro arte impia colligatus ab ho[m]ie factus
est deus. s[ed] tali homini no[n] omni homi[n]i. Qual
est ergo iste deus que no[n] faceret homo. nisi
errans et incredul[us] et auersus a d[omi]no deo. Por-
ro si demones q[ui] coluntur i[n] templis p[er] artes ne-
scio qua[m] imaginibus inditi. hoc visibilibus si-
mulachris ab eis hominibus q[ui] hac arte fecerūt
deos cum erraret. auct[orit]as essent a cultu et re-

7
ligione diuina non sunt inter n[ost]ros nec inter-
p[re]s inter homines et deos et p[ro]pter suos pess-
imos ac turpissimos mores. et q[ui] ho[m]ines quauis
errantes et increduli et auer[si] a cultu ac religi-
one diuina. t[ame]n eis sine dubio meliores s[un]t q[ui]s
deos ip[s]i arte fecerūt. s[ed] est vt q[uo]d p[ro]p[ri]e ta[m]q[ua]m
tem[er]es possint. vel q[ui] beneficia p[re]stado. magis
nocentes q[ui] magis decipietes. vel apte ma-
lefaciendo. nec tamē q[ui]lib[et] ho[m]i[n]u[m] nisi quādo
p[ro]mittunt alta et secreta dei p[ro]uidencia. no[n] au-
te tanquā medi[um] inter ho[m]ines et deos p[er] amici-
tiam deo[rum] multu[m] apud ho[m]ines valeant. Vn[de]
e[st] dijs bonis quos sanctos angelos nos vo-
camus rationalesq[ue] creaturas sancte celestif
habitatio[n]is siue potestatis amici esse omnino
no[n] p[ro]p[ri]e. a quibus tā longe absūt animi affe-
ctōe. q[ui]s lōge absunt a p[ro]p[ri]is viciis et a bo-
nitate malicia. // Capitulū. .xxv.

Nullo modo igit[ur] p[er] demonū q[ui]s medie
tate ambiendū est. ad beniuolentiā
seu beneficentiā deo[rum] vel poti[us] an-
gelo[rum] bono[rum]. s[ed] p[er] bone volūtatis similitudi-
nem qua cum illis sumus. et cum illis viuim[us].
et cum illis deum que colunt colimus. et sic
carnalibus oculis vidē non possumus. Inq[ui]s
tū aut[em] dissimilitudie voluntatis et fragilita-
te infirmitatis miseri sumus intantū ab eis
lōge sumus vite merito no[n] corporif loco. Nō
e[st] q[ui] in terra obdione carnis habitamus. s[ed]
immūdia cordis terrana sapimus; non eis
iungimur. Cum ver[o] osanamur ut quales ip[s]i
sunt simus. si de illis interim p[ro]p[ri]e q[ui]s ab il-
lo nos fieri beato[rum] q[ui] et ip[s]i facti s[un]t etiā ip[s]is
fauētibus credimus. // Ca. xxvj.

Sane aduertendū est quōd iste egipti-
us cu[m] doleret tēpus esse venturū q[ui] il-
la auferent ex egipto. q[ui] fate[re] a mul-
tum erratib[us] et incredulis et a cultu diuine re-
ligionis auertis esse instituta ait inter cetera.
tūc terza ista sanctissima sedes delubro[rum] at-
q[ue] templo[rum] sepulchro[rum] erit mortuo[rum] ple-
nissima. Quasi vero si illa non auferent no[n] es-
sent homines morturi aut a libi essent mortui
ponēdi q[ui]s in terra. et vtiq[ue] quāto plus vol-
uerēt temporis et dierū tanto maior ess[et] n[ost]ris
sepulchro[rum] p[ro]pter maiorē numerū mortuo[rum].
Sed hoc vidēt dolere q[uo]d memorie martiru[m]
nostro[rum] templis eor[um] delubrisq[ue] succederēt
Vt videlicet qui hec legūt animo a nob[is] auer-
so atq[ue] puerfo putent a paganis cultos fuisse
se deos in templis. a nobis autē coli mortuo-
s in sepulchris. Tanta e[st] hominibus impij ce-
citate i[n] montes q[uo]d amodo offendit. resq[ue]
oculos suos ferientes nolunt videre. Vt non
attendat i[n] omnibus literis paganor[um] aut non
iueniri aut vix iueniri deos q[ui] non homines

fuerint mortuisq; diuini honores delati sint.
Dmitte q; varro dicit omnes ab eis mortuos
existimari inanes deos. et pbat p ea sacra q;
omnibus fere mortuis exhibent. Vbi et ludos
omemorat funebres tanq; hoc sit maximu di
uinitatis iudicium q; no soleat ludi nisi numi
bus celebrari. **H**ermes ipse de quo nuc agit
i eode ipo libro vbi quasi futura p nunciado d
plozas ait. tunc terra ista sanctissima sedes d
lubroz atq; temploz. sepulchroz erit mor
tuoz q; plenissima. deos egypti hoies mortu
os esse testatur. **C**um em dixisset pauos suos
multu errates circa deoz rates meredulos
et no ania duertetes ad cultu religioz q; diu
na inuenisse artem qua efficeret deos. cui in
uente inqt adiunxerut. **A**rtu de mundi na
tura oueniret. eamq; miscentes. qm animas
facere no poterat euocates animas demonuz
vel angeloz eas indiderut imaginib; factis
diuinisq; misterijs p qual ydola et hñ faciendi
et male vires hñe potuissent. **D**einde sequitur
tanq; hoc exemplis pbaturus et dicit. **A**u
em tuus o asclepi medicine pmuuentoz cui
templu osecratum est in monte libie circa lit
cor codziloz. i q; ei iacet mudan ho. i. cor
p. reliquus em vl potius totu hñe totus i
sensu vite melior reme aut in celum. **O**mnia et
nunc homib; adiuueta pstant infirmis nu
mme nunc suo. q; sol; medicine arte pbere **E**c
ce dixit mortuu coli p deo in eo loco vbi ha
bebat sepulchru falsus ac fallēs q; reme aut
in celum. adiungēs deinde aliud **H**ermes in
quit cuius habitum michi nome est. none in
sui cognomis patria ostitens. omes mortales
vndiq; venientes adiuuat atq; oseruat. **H**ic
em hermes maior. id est mercurius que dicit
auum suuz fuisse; in hermopoli hoc em sui no
mis ciuitate esse phibetur. **E**cce duos deos
dicit homies fuisse esculapiu et mercuriu **S**
de esculapio et greci et latini hoc idē sentiut
Mercuriu autē multi non putat fuisse mor
talem. que tñ iste auum suu fuisse testat. **A**u
alius em est ille. alius iste. quauis eode noie
nuncupent. **N**on multu pugno. alius ille sit
alius iste. **V**erum et iste sicut esculapius ex ho
mie deus. **S**ed m testi moniu tati apud suos
viri huius termegistri nepotil sui **A**dhuc ad
dit et dicit. **S**im vero psidez. qua multa bona
pstante ppiciam. quatis obesse scimus iratas.
Deinde ut onderet ex hoc gñe esse deos q; s
illa arte homies faciunt. **V**ndedat intelligi
demonēs se opimare ex hominu mortuozum
animis extitisse. quos p artem qua inuenerut
homines multu errates mereduli et irreligio
sitate inditos simulacris. q; hij qui tales deos
faciebāt animas facē non vtiq; poterat: cuz

de pside dixisset qd comemorauit quatis obesse
scimus irata secutus adiunxit. **T**erre magere
nim dijs atq; mudanis facile est irasci. ut po
te qui sint ab homib; ex vtraq; natura facti
atq; cōpositi. **E**x vtraq; natura dicit ex ani
ma et corpore. ut p anima sit demon. p corpe
simulachz. **V**nde ottingit inqt ab egyptijs h
sancta animalia nūcupari coliq; p singlas ci
uitates eoz. aias qz sunt osecete viuētes. **E**t a
ut eoz legib; icolat et eoz noib; nūcupet. vbi
est illa velut qrela luctuosa. q; tra egypti san
ctissima sedes delubroz atq; temploz sepul
chroz futura esset. mortuozu q; plenissima e.
Nempe spiritus fallax cuius instinctu hermes
ista dicebat. p eum ipm coactus est cōsiteri.
tam tunc illa terra sepulchroz et mortuozuz
quos p dijs colebat fuisse plenissima. **S**dos
lor demonu p eum loqbat q; suas futuras pe
nas apud sanctorz martiru memorias inueni
re merebat. **I**n multis em talibus locis to
quent et ostitent. et d possessis hoim corpibus
eiciuntur. **Capitulu .xxvij.**

Nec tñ nos eis bē martiri b; tēpla. sac
dotia. sacra. et sacrificia. ostituimus.
qm non ipsi deus eorum nobis ē de
us. **H**onoramus sane memorias eorum tanq;
sanctoruz hoim dei qui vsq; ad mortē corpo
rum suozuz p veritate certarūt vt inotescer
ret vera religio. falsis factisq; omdis. q; etiā
si q; antea sentiebāt timēdo repmebāt. **Q**uis
autē audiuit aliqui fideliz stantē sacerdotē
ad altare et sup sanctum corpus martiris ad
dei honore cultuq; ostructū dicere in pēib;
offerotibi sacrificium petre vel paulē vel ci
priane. cum apud eozū memorias offerat do
qui eos et hoies et martires fecit. et sanctis su
is angelis celestis honore sociavit vt ea cele
britate et deo vero d illozū victozijs grias
agamus. et nos ad imitatioz et alium coronaz
atq; palmarū eodē inuocaro ex illozū memo
rie reuocatōe adhortemur. **Q**uecunq; igit
adhibent religiosozuz obsequia i martirum
locis. omanēta sunt memoriarum. no sacra
vel sacrificia mortuozum tanq; deozū. **Q**uicū
q; etiā epulas suas eo deferunt. q; qdē a xpī
anis meliozibus no fit. et in pleriq; terraruz
nulla talis ē o suetudo. tñ quicunq; id faciūt
quasq; cum apposuerint orant et auferunt ut
vescant. vel ex eis etiā indigetibus largiāt.
sanctificari sibi eas volunt p merita martiru
in noie dñi martirum. **N**o autē esse ista sacri
ficia martirum nouit. qui nouit vnuz qd etiā
illic offerēt sacrificiū xpianozum. **R**os itaq;
martires nostros nec diuinis honozibus nec
humanis criminibus colimus. sicut colūt illi
deos suos. nec sacrificia ill offerim; nec eozū

pbra in eorum sacra ouertimus. Na de pñde
 vxore ospris egyptia dea. r de parentibz eo-
 rum qui omnes reges fuisse scribunt. qbus pa-
 rentibus suis illa cum sacrificaret inuenit oz
 dei segete atqz inde spicas marito regi r ei
 ofiliario mercurio demōstrauit. vñ eandē et
 ecerem volūt. q r quāta mala non a poetis
 s3 mysticis eoz literis memoriē mādata sint.
 sicut leone sacerdote prodente ad olympia-
 dem matrem scribit alexander legant qui
 volūt vel possunt. r recolāt que legerūt. r vi-
 deāt quibz hoibus mortuis. r de quibz eoz
 factis tanqz dijs sacrificia sint instituta. Ab-
 sit ut eos quāuis deos habeāt sanctis marti-
 ribus nostris qz tñ deos nō habemus vlla ex-
 pre audeāt opare. Sic em nō ostituimus sac-
 dotes. nec offerimus sacrificia martiribz nos-
 tris. qz in congruū. imdebitū. illicitūqz ē. atqz
 vni deo tmmodo debitū. ut nec crimibz suis
 necludis eos turpissimis oblectemus. vbi vl
 flagicia isti celebrāt deoz suoz h cū hoies
 essent talia cōmiserūt. vel oficta delectāta
 demonū noxiouz h hoies nō fuerint. Ex isto
 gñe demonūz soerates nō habet deū. h ha-
 berz deum. S3 forte alle homi ab illa arte faci-
 endi deo alieno r innocenti illi importauit
 rime talē deum qui eadē arte excellē voluēt
 Quid ergo plura? Non esse spūs istos colen-
 dos ppter vitā beatā que post mortē futura
 est. nullus vel mediocriter prudēs ambigit
 S3 forte alle dicturi sunt de os quidē esse om-
 nes bonos. demones autē alios malos. alios
 bonos. Et eos p quos ad vitā in eternū bea-
 tam pueniamus colēdos esse censent quos
 bonos opinant. Ad quale sit iam in volumie
 sequenti videndum est.

Explicit liber octauus Inci-
 piunt capitula libri noni.

Ad quē articulum disputatio pmissa puenel
 rit r qz discutiēdū sit de residua qōne .i.
 An inter demones qbus dijs superiores sunt sit
 aliqua ps bonozum qz pñdio ad verā beati-
 tudinē possit anima humana puenire. .ij.
 Que demonibus apuleius ascribat. qbz cuqz
 ratōz nō subtrahat nichil r tucis affigē .iij.
 De perturbatōibus q anime accidūt. q sit pe-
 ripateticoz stoicozumqz snia .iiij.
 Ad passioēs q xpianos aios afficiunt nō i vi-
 cium trahāt s3 r tute exerceāt .v.
 Quibus passionibus demones confitēte apu-
 leio agite nē. quoz ope homines apud deos
 asserit adiuuari. .vi.
 Ad platonici figmētis poetaruz infamatos
 deos asserāt de quoz studioz certamie bee

ptes demonū non deozum sint. .vij.
 De dijs celestibus r demonibz aeris hoibus
 qz terrenis apulei platonici diffinitio .viij.
 An amicitia celestiu deoz pintercessioēs
 demonum possit ho puideri. .ix.
 Ad scd3 platōis sniaz minus miseri sūt i cor-
 pe mortali qz demones i eternum. .x.
 De opinioē platonicoz qui putāt hoim ani-
 mas demones esse post corpa. .xi.
 De eternis otrarijs quibus scdm platonicos
 demonū hoimqz nata distinguit .xij.
 Quō demones si nec cum dijs beati nec cum
 hoibus sūt miseri inter vtrāqz pte sine vtri-
 usqz omunione sint mediij. .xiiij.
 An homies cum sint mortales possint rya be-
 atitudine esse felices. .xiiij.
 De medietate dei r hominū homie christo
 ibesu. .xv.
 An rōnabiliter platonici diffinierit deos ce-
 lestes declinātes terrena otagia homibz nō
 miseri qbus ad amicitia deozum demones
 suffragentur. .xvi.
 Ad osequendā vitam beatā q in picipatōe
 ē summi boni non tali mediatore indigere to-
 minē qualis est demō sed tali qualis est vnus
 christus. .xvii.
 Ad fallacia demonū dum sua intercessioē vi-
 am spōdet ad deum. h adnitaē ut homies a
 via veritatis aūtat. .xviii.
 Ad appellatōe demonū iā nec apud cultōēs
 eozū assumat i significatōe alicui9 boni .xix.
 De qstiat: scie q demōēs supbos facit .xx.
 Ad quem modum dominus voluerit demo-
 nibus innotescere. .xxi.
 Quid interfit inter sciam sanctoz angeloz
 r scientiā demonū. .xxii.
 Nomē deoz falsozum falso ascribi dijs gen-
 tium qd tñ et angelis sanctis r homibus iu-
 stis ex dnuinaruz scpturarum auctoritate cō-
 mune est. .xxiiij.

Explicitiunt capitula libri noni
 Incipit liber nonus. Ca. i.

D bonos r malos deos
 esse quidā opinati sūt
 quidā vero de dijs me-
 liora sentientes tñ eis
 honoris laudisqz tribu-
 erūt. ut nullū deozum
 malū credere auderēt
 Sed illi qui deos quosbā bonos quosbā ma-
 los eē dixerūt. demones qz appellauerūt no-
 mine deozuz quanqz r deos s3 rariul nomine
 demonū. Ita ut ipm iouē que volūt eē regē
 ac pncipem ceteroz ab homero fateantur